

УДК 378:37.091.12.011.3-051:6

Ігор ГЕВКО

*доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри комп'ютерних технологій
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна
e-mail: gevko.i@gmail.com*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ СКЛАДОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглядається концептуальні складові дослідження формування основ професіоналізму вчителя технологій як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців. Актуальність вивчення професіоналізму майбутніх учителів значно зростає в зв'язку з потребами удосконалення системи освіти України. Готовність педагога надавати якісні освітні послуги як оптимально реалізований і відновлювальний потенціал його особистості стає сьогодні важливою сферою наукових інтересів. Розвиток професіоналізму учителя технологій у вищих педагогічних навчальних закладах буде ефективним, якщо систематизовано методологічні підходи, сформульовано наукові принципи і категорії в акмеології, що пояснюють основні положення процесу досягнення учителем вершин у професійній діяльності.

Ключові слова: концепція дослідження, професіоналізм, учитель технологій, методологія.

За динамічних трансформацій в житті суспільства XXI століття залишається несуперечливим філософський імператив і безцінний вияв людської мудрості; «Праця – умова існування суспільства, основний вид діяльності людини та засіб її розвитку». Сучасний світ професій, у якому динамічно змінюються знаряддя праці, невпинно зростають потоки інформації, різко підсилюються вимоги до фахівця як випускника закладу вищої освіти (ЗВО). Конституція України, Закони України «Про освіту» (2016 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції» (2013 р.), «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2012 р.) визначають основні завдання модернізації вищої педагогічної освіти.

«З огляду на зміни, які відбуваються у світі, – зазначає В. Кремень, – змінюється і статус вищої освіти. Безумовно, за нею залишається функція підготовки спеціалістів для промисловості й інших сфер суспільної діяльності. Однак вища освіта розширює коло своїх завдань. Сьогодні вона дедалі активніше стає обов'язковим етапом розвитку особистості. Друга функція тісно пов'язана з першою і поглинає її, навіть більше: саме вона готує суспільство до конкурентоспроможності, розвитку науково-інформаційних технологій, нарощування високого потенціалу нації» [9, 98].

Світ, у якому ми живемо, стає все більш складним і суперечливим. У XXI столітті найбільш ефективним засобом, що гармонізує соціально-економічні програми, є довічне навчання, що є запорукою професіоналізму. Тому перед вітчизня-

ною педагогічною наукою стоїть завдання осмислення і реалізації ідеї розвитку професіоналізму педагога з позиції акмеології. Ідеї професіоналізму і професійної ідентифікації посідають помітне місце в колі прогресивних ідей культури ХХ ст. Загальнолюдська і філософська значущість цих ідей значна, так як сенс їх полягає в тому, щоб забезпечити кожній людині постійний розвиток, вдосконалення, творче оновлення протягом всього життя, а отже, забезпечити процвітання всього суспільства.

Розробці теоретико-методологічних основ підготовки майбутнього вчителя технологій, становлення його як компетентного професіонала присвячені роботи В. Борисова, А. Гедзика, В. Сидоренко, О. Торубари, В. Шешенко та ін. Аналіз робіт І. Вільш, Н. Ничкало дозволяє виокремити концептуальні положення, принципів для процесу формування основ професіоналізму майбутнього вчителя технологій. Ось чому в науковому дискурсі особливо актуальним стає розв'язання проблеми теоретико-методологічного обґрунтування розвитку і формування професіоналізму учителя в особистісному вимірі як процесу інкультурації (присвоєння і примноження цінностей фахової культури), професійного і загального культурного розвитку.

Мета статті полягає у розкритті концепції дослідження формування основ професіоналізму вчителів технологій.

Відповідний дискурс у методологічні площини стосується вибору підґрунтя дослідження проблеми. Вивчення наукової літератури, присвяченої

питанням підготовки майбутніх учителів доводить, що проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя вивчалися науковцями, які:

- визначали методологічні основи сучасної філософії освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, Г. Щедровицький [9, 247] та ін.);
- окреслювали дидактичні концепти й теоретичні засади неперервної університетської педагогічної освіти (П. Атаманчук, Г. Балл, І. Бех, та ін.);
- визначали шляхи реалізації компетентного підходу в освіті (Е. Зеєр [7, 145] та інші);
- обґрунтовували теоретичні основи інновації освітнього середовища у вищих навчальних закладах (А. Алексюк, Л. Благодаренко, І. Богданова, Ю. Васьков, А. Губіна, І. Дичківська, В. Докучаєва [1; 2; 4; 6] та ін.);
- аргументували доцільність підготовки вчителя до педагогічної дослідницької діяльності (В. Борисов, Є. Кулик) [3; 10].

У умовах активної реалізації ідей Болонської угоди про створення у Європі єдиного освітнього простору, про уніфікацію вимог до навчального процесу і до всіх його учасників, про універсалізацію багаторівневої освіти і підвищення якості освітніх послуг висувуються нові, підвищені вимоги до фахівців у сфері освіти і виховання.

Професіоналізм педагога стає важливою умовою реалізації не тільки ідей Болонської угоди, Європейської Педагогічної Конституції і сукупних директивних документів, але і комплексних завдань всебічного розвитку особистості памолоді.

Професіоналізм педагога як складне функціональне утворення постає центральним об'єктом державної політики

Одним із пріоритетних напрямів модернізації та фундаменталізації вищої педагогічної освіти в Україні науковці визначають професіоналізацію особистості. Саме тому підвищився інтерес до проблеми професіоналізму учителя, що пояснюється невтішною статистикою якості підготовки абітурієнтів до педагогічних ЗВО та зміною традиційної парадигми освіти на особистісно орієнтовану. Актуальність вивчення професіоналізму майбутніх учителів значно зростає в зв'язку з потребами удосконалення системи освіти України.

Готовність педагога надавати якісні освітні послуги як оптимально реалізований і відновлювальний потенціал його особистості стає сьогодні важливою сферою наукових інтересів [5, 73].

В умовах диверсифікації освіти і індивідуалізації пізнавальних потреб учнів стрімко зростають вимоги, що висувуються до організації трудового навчання в системі формальної і неформальної освіти. «Сьогодні на уроках трудового навчання не вивчається жоден технологічний процес з

обробки матеріалу без урахування економічного, естетичного, екологічного, морального, художнього на національного аспектів». Актуальність проблеми розвитку професіоналізму та формування його складових підкріплюється результатами досліджень О. Романишиної і М. Курача. О. Романишина досліджувала проблему формування професійної ідентичності учителів засобами інформаційних технологій, та дійшла висновку: «Одержані результати констатувального етапу експерименту підтвердили, що основна кількість студентів-випускників перебуває на середньому й низькому рівнях сформованості професійної ідентичності майбутніх учителів [11, 217].

Визначено, що основними причинами середнього й низького рівнів сформованості професійної ідентичності майбутніх учителів є такі: студенти не хочуть або не мають часу проявляти активний інтерес до професійного майбутнього; формальність вибору цілей, цінностей; перебування в кризовому стані ідентичності; недостатність аргументації про можливі варіанти професійного розвитку, вагання в примірюванні на себе різних професійних ролей, прагнення якомога більше дізнатися про різні спеціальності і шляхи їх одержання, але невпевненість у виборі» [11, 221].

Так зокрема, М. Курач зазначає: «Бесіди з учителями дозволили виділити ряд проблем стосовно вивчення реалізації вибраних ними та інших менш популярних варіативних модулів. До цих проблем можна віднести: недостатність матеріальної бази школи, методичного забезпечення та недостатньо широкий діапазон фахової підготовки педагогів не лише до розвитку творчих здібностей школярів, а й власне до викладання окремих модулів» [5, 57].

Освітня галузь «Технології» постає сьогодні однією з провідних форм задоволення індивідуальних професійно-освітніх потреб значної частини учнівської молоді. Вивчення її специфіки і зокрема звернення до дизайну, етнодизайну, декоративно-ужитковому мистецтву і ремеслам, доводить, що професіоналізм учителя технологій є явищем, яке не можна перенести механічно із сфери традиційних освітніх послуг у сферу професійної підготовки молодих фахівців для сучасного ринку праці. Цим пояснюється той факт, що професіоналізм учителя технологій виявився недостатньо вивченим у психології та педагогіці. Існують розбіжності у кваліфікаційних вимогах до діяльності і особистості учителя технологій і емпіричним професійним стандартом, що утворився у суспільстві. Обмежений досвід їх професійної, психологічної, акмеологічної підготовки, перепідготовки і підвищення

кваліфікації. «Система післядипломної педагогічної освіти сьогодні повинна орієнтуватися на забезпечення професійної ідентифікації учителя із досягненням професіоналізму» [5, 119].

Дослідження проблеми розвитку професіоналізму учителя технологій підтверджує, що ця сфера наукового знання тільки починає оформлюватися, і комплексні теоретико-прикладні дослідження по цей час залишаються за межами належного вивчення. Справа ускладнюється, з одного боку, специфікою професійної педагогічної діяльності цієї категорії учителів, що інтегрує окрім педагогічної, технологічну і виробничу складові. З іншого боку – учителі технологій у своїй більшості (80%), виконуючи різноманітні роботи і працюючи з різним обладнанням, не мають кваліфікації робітника за видами професійної діяльності.

Об'єктивно рівнем професіоналізму учителя технологій обумовлено, по-перше, якість освітнього процесу, загальнокультурний розвиток учнів, продуктивність їх соціалізації, індивідуалізації і інтеграції у суспільство, повноцінна професійна самореалізація учителя (В. Борисов, В. Курок, О. Торубара, Д. Тхоржевський, А. Цина, та ін.) [3; 12; 13; 14].

Багатоаспектність феномену «професіоналізм учителя технологій» виявляє значну кількість досліджень, що приділяють значну, але все ж недостатню увагу до цієї проблеми. Переважно вивчаються окремі аспекти професійної педагогічної діяльності (В. Борисов, Є. Кулик, Л. Макаренко, С. Яшанов) або його індивідуально-психологічні особливості, що сприяють ефективності професійної діяльності: педагогічна майстерність, педагогічне мислення, технологічна культура, ціннісна сфера, а також професійнозначущі якості [3, 15].

Комплексні дослідження, що розкривають професіоналізм учителя технологій як інтегративний особистісний ресурс, що об'єктивно спостерігається і вимірюється, оформлюється і розвивається саме в професійній педагогічній діяльності, ми не зустріли, що залишає значне поле для теоретичних і емпіричних досліджень.

Аналіз сучасної наукової літератури дає можливість дійти висновку, що на сьогодні, відсутні загально визнані визначення педагогічного професіоналізму, професіоналізму учителя технологій, що утруднює виявлення факторів і умов, що впливають на його досягнення, розвиток і вдосконалення у професії.

Не зважаючи на увагу дослідників до проблеми розвитку професіоналізму учителя і формування професійної ідентичності як його складової, поки не подолано існуючі суперечності між:

- світовими тенденціями оновлення вищої педагогічної освіти, потребою її цілеспря-

мованого реформування в Україні шляхом реалізації інноваційно-технологічних підходів до професійної підготовки студентів, що забезпечується сучасною системою підготовки майбутніх учителів у вищих навчальних закладах, і домінуванням традиційного навчання;

- об'єктивно зростаючою потребою сучасного суспільства в учителях, які ідентифікують себе з майбутньою професією, та недостатнім рівнем сформованості професійної ідентичності випускників вищого педагогічного навчального закладу;
- необхідністю актуалізації студентами перспектив власного професійного становлення на основі професійної самоідентифікації та несформованими вміннями майбутніх учителів визначати нові професійні цілі, а для їх реалізації – проектувати, конструювати й апробувати оптимальні способи професійної діяльності з використанням засобів інформаційних технологій....» [11, 117].

Вивчення теоретичних напрацювань дослідників із проблем формування і розвитку професіоналізму та підготовки майбутніх учителів технологій, узагальнення практичного досвіду навчання студентів у вищих педагогічних навчальних закладах сприяло виявленню низки *суперечностей* між:

- декларацією в дослідженнях важливості розвитку професіоналізму учителя технологій і моделями які реалізуються та дозволяють ефективно керувати цим процесом;
- накопиченими науковими знаннями про професійні компетенції, конструктивний перфекціонізм, професійно значущі якості учителя і мірою вивчення акмеологічної сутності досягнення учителем технологій професійних вершин;
- відомими фактами впливу професіоналізму на результативність педагогічної праці і мірою дослідження психологічних і акмеологічних умов, а також факторів його підвищення;
- потребою, прагненням учителя технологій до досягнень в професії і недостатнім рівнем володіння ним професійною діяльністю.

У зв'язку із зазначеними суперечностями існує проблема розвитку професіоналізму учителя технологій, що виявляється в тому, що професіоналізм як діяльнісне і особистісне явище декларується, але не завжди досягається, не до кінця відомі психологічна структура і функції професіоналізму, а його акмеологічний прояв досить часто виявляє стихійність і непередбачуваність процесу.

Основні положення концепції дослідження зумовлені тим, що науковий пошук здійснювався

на методологічному, теоретичному та практичному рівнях, що розкривають її сутність і сприяють реалізації провідної ідеї дисертаційного дослідження, котра полягає в тому, що формування і розвиток професіоналізму майбутніх учителів технологій передбачає впровадження педагогічної системи формування професіоналізму майбутніх учителів технологій. Досягнення професіоналізму обумовлено активною позицією педагога як суб'єкта професійної діяльності, що виявляється у пізнанні, праці, спілкуванні і в постійному розв'язанні суперечностей, які виникають між тією складною системою, якою є особистість та об'єктивними життєвими системами, з якими відбувається взаємодія.

На методологічному рівні на основі аналізу філософських положень теорії пізнання, з урахуванням філософських, педагогічних, психологічних наукових концепцій, сучасних теорій акмеології та професійної освіти, європейських концепцій щодо професійного становлення та саморозвитку учителя, визначалися методологічні підходи до вивчення формування і розвитку професіоналізму педагога. Методологічними засадами дослідження було обрано цілісність, неперервність і наступність, системність, структурність, комплексність, особистісно-діяльнісний підхід. Головна методологічна ідея формування професіоналізму учителя уявляється нами як сукупність інноваційних підходів до організації професійної педагогічної діяльності, на підґрунті якої відбувається розробка положень, спрямованих на удосконалення теорії і практики навчання і виховання.

Формування професіоналізму учителя буде ефективним за умови врахування методологічних підходів до його підготовки: гуманістичного, антропологічного, креативного, аксіологічного, акмеологічного, культурологічного, технологічного, особистісно-орієнтованого, футурологічного. Вивчивши той або інший підхід в теорії і практиці педагогічної діяльності, експериментально перевіривши його у досвіді роботи загальноосвітніх

закладів і вищих навчальних закладів, ми дійшли висновку, що інноваційні підходи у педагогічній науці досить обґрунтовані як самостійні методологічні аспекти, які сприяють оновленню підготовки і перепідготовки педагога та впливають на професійне становлення і розвиток педагогічної майстерності учителя.

На теоретичному рівні визначено основні концепції професіоналізму і професійної ідентичності, систематизовано методологічні підходи до дослідження професіоналізму педагога (генетичний, аксіологічний, системно-структурний, синергетичний, особистісний, діяльнісний, гуманістичний, суб'єктивний і акмеологічний); обґрунтовано психолого-акмеологічний зміст поняття професіоналізм учителя технологій; уточнено сутність дефініцій дослідження (ідентифікація, самоідентифікація, рефлексія, професійна ідентичність, конструктивний перфекціонізм); обґрунтовано теоретичні основи побудови педагогічної системи формування професіоналізму вчителя технологій; розроблено рівні професіоналізму учителя технологій. Практичний рівень полягав у прикладній реалізації всіх складових педагогічної системи формування професіоналізму майбутніх учителів технологій із врахуванням психологічних і акмеологічних детермінант розвитку професіоналізму педагога.

Концептуальні засади формування професіоналізму майбутніх учителів технологій полягають у такому: удосконалення системного, особистісно орієнтованого, автономізованого підходів до розвитку, що дозволило забезпечити основні особистісні запити майбутніх учителів, акмеологічні та синергетичні потреби в самоствердженні і саморозвитку; надання можливості засвоїти професійні орієнтири і цінності.

Відтак, ми доходимо висновку, що аналіз формування професіоналізму як світоглядної орієнтації майбутніх учителів технологій означає вивчення цього феномену з урахуванням цілісності людської особистості через взаємодію її духовного, психічного, фізичного й соціального розвитку.

Список використаних джерел

1. Благодаренко Л. Ю. Особистісно-орієнтоване навчання фізики в педагогічних класах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2003. 222 с.
2. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки АПН України. Київ, 2003. 441 с.
3. Борисов В. В. Формування готовності вчителя до дослідницької педагогічної діяльності в умовах поетапної підготовки студентів педагогічного вузу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 1996. 181 с.
4. Васьков Ю. В. Сучасні освітні інноваційні концепції. Педагогічні теорії, технології, досвід: монографія. Харків, 2000. 120 с.
5. Гевко І. В. Формування і розвиток професіоналізму вчителя технологій: теорія і методика: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017. 392 с.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.

7. Зеер Э. Ф. Профессиональное самоопределение и потенциал профессионала. *Мир психологии*. 2005. №1. С. 141–147.
8. Зязюн І. А. Філософія практико-зорієнтованої методології педагогічної дії. *Педагогіка вищої та середньої школи*. Кривий Ріг: КДПУ, 2004. Вип. 8. С. 3–12.
9. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2012. 368 с.
10. Кулик Є. В. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів трудового навчання до педагогічної дослідницької діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2006. 421арк.
11. Романишина О. Я. Теоретичні і методичні основи формування професійної ідентичності майбутніх учителів засобами інформаційних технологій : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2016. 489 с.
12. Торубара О. М. Інформаційні технології у професійній підготовці майбутніх вчителів трудового навчання: монографія. Чернігів: ЧДПУ, 2009. 304 с.
13. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання: навч. посіб. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: РННЦ «ДІНІТ», 2001. 186 с.
14. Цина А. Ю. Особистісно-орієнтована професійна підготовка майбутніх учителів технологій: теоретико-методичний аспект: монографія. Полтава: ПНПУ, 2011. 356 с.

References

1. Blahodarenko, L. Yu. (2003). *Osobystisno-oriyentovane navchannya fizyky v pedahohichnykh klasakh [Person-oriented teaching of physics in pedagogical classes]*, Candidate's thesis, National. ped Un-t them. MP Drahomanov. Kyiv, 222 p. [in Ukrainian].
2. Bohdanova, I. M. (2003). *Profesiyno-pedahohichna pidhotovka maybutnikh uchyteliv na osnovi zastosuvannya innovatsiynykh tekhnolohiy [Profesiyno-pedahohichna pidhotovka maybutnikh uchyteliv na osnovi zastosuvannya innovatsiynykh tekhnolohiy]*, Doctor's thesis, Instytutu pedahohiky APN Ukrayiny. Kyiv, 2003. 441 p. [in Ukrainian].
3. Borysov, V. V. (1996). *Formuvannya hotovnosti vchytelya do doslidnyts'koyi pedahohichnoyi diyal'nosti v umovakh poetapnoyi pidhotovky studentiv pedahohichnoho vuzu [Formation of readiness of a teacher for research pedagogical activity in conditions of phased preparation of students of pedagogical high school]*. Doctor's thesis, National. ped Un-t them. MP Drahomanov. Kiev, 181p. [in Ukrainian].
4. Vas'kov, Yu. V. (2000). *Suchasni osvritni innovatsiyi kontseptsiyi. Pedahohichni teoriyi, tekhnolohiyi, dosvid [Contemporary Educational Innovative Concepts. Pedagogical theories, technologies, experience]*. Kharkiv, 120 p. [in Ukrainian].
5. Hevko, I. V. (2017). *Formuvannya i rozvytok profesionalizmu vchytelya tekhnolohiy: teoriya i metodyka [Formation and development of the professionalism of a technology teacher: theory and methodology]*. Kamyanets-Podilsky: Axioma, 392 p. [in Ukrainian].
6. Dychkiv's'ka, I. M.(2004). *Innovatsiyi pedahohichni tekhnolohiyi [Innovative pedagogical technologies]*. Kyiv: Academic Edition, 352 p. [in Ukrainian].
7. Zeer, E. F. (2005). *Professionalnoe samoopredelenie i potencial profesionala. Mir psihologii [Professional self-determination and professional potential]*, The world of psychology. No1. pp. 141-147. [in Russian].
8. Zyazyun, I. A. (2004). *Filosofiya praktyko-zoriyentovanoi metodolohiyi pedahohichnoyi diyi [Filosofiya practice-based methodological pedagogical studies]*, Pedagogy is a vital school. Kriviy Rig: KDPU. Vol. 8. p. 3-12. [in Ukrainian].
9. Kremen', V. H., Il'yin, V. V. (2012). *Synerhetyka v osviti: kontekst lyudynotsentryzmu [Synergetics in education: the context of human-centricism]*. Kyiv: Pedagogical Thought, 368 p. [in Ukrainian].
10. Kulyk, Ye. V. (2006). *Teoriya i praktyka pidhotovky maybutnikh uchyteliv trudovoho navchannya do pedahohichnoyi doslidnyts'koyi diyal'nosti [Theory and Practice of Preparing Future Teachers of Labor Education for Pedagogical Research Activities]*. Doctor's thesis, Ternopil National Pedagogical Univ. Volodymyr Hnatyuk. Ternopil, 421 p. [in Ukrainian].
11. Romanyshyna, O. Ya. (2016) *Teoretychni i metodychni osnovy formuvannya profesiyanoi identychnosti maybutnikh uchyteliv zasobamy informatsiynykh tekhnolohiy [Theoretical and methodological foundations of formation of professional identity of future teachers by means of information technologies]*. Doctor's thesis, Ternopil National Pedagogical Univ. Volodymyr Hnatyuk. Ternopil, 489 p. [in Ukrainian].
12. Torubara, O. M. 920090. *Informatsiyi tekhnolohiyi u profesiyi pidhotovtsi maybutnikh vchyteliv trudovoho navchannya [Information technologies in the training of future teachers of labor education]*. Chernihiv: LDPU, 304 p. [in Ukrainian].
13. Tkhorzhev's'kyi, D. O. (2001). *Metodyka trudovoho ta profesiyoho navchannya [The method of labor and vocational training]*. Kyiv: RNNC "DINIT", 2001. 186 p/ [in Ukrainian].
14. Tsyna, A. Yu. (2011). *Osobystisno-oriyentovana profesiyna pidhotovka maybutnikh uchyteliv tekhnolohiy: teoretyko-metodychnyy aspekt [Person-oriented professional training of future technology teachers: theoretical and methodical aspect]*. Poltava: PNPУ, 356 p. [in Ukrainian].

Гевко І. Концептуальні складові дослідження основ професіоналізму учителів технологій

В статті розглядаються концептуальні складові дослідження формування основ професіоналізму учителя технології як мировоззренческої орієнтації майбутніх спеціалістів. Актуальність вивчення професіоналізму майбутніх учителів значительно зростає в зв'язі з потребою системи освіти в Україні. Готовність педагога надавати якісні освітні послуги як оптимально реалізовані та відновити потенціал його особистості стає сьогодні важливою сферою наукових інтересів. Розвиток професіоналізму учителя технологій в вищих педагогічних навчальних закладах буде ефективним, якщо систематизовані

методологические подходы, сформулированы научные принципы и категории в акмеологии, объясняющие основные положения процесса достижения учителем вершин в профессиональной деятельности.

В статье доказано, что анализ формирования профессионализма как мировоззренческой ориентации будущих учителей технологий означает изучение этого феномена с учетом целостности человеческой личности через взаимодействие ее духовного, психического, физического и социального развития. Определено, что положения Концепции формирования основ профессионализма будущих учителей технологий могут быть учтены для совершенствования и оптимизации системы образования Украины и повышения уровня профессионализма будущих учителей технологий. В работе доказано, что сущность разработанной концепции формирования профессионализма будущих учителей технологий заключается в следующем: совершенствование системного, личностноориентированного, автономизированного подходов к развитию, позволяет обеспечить основные личностные запросы будущих учителей, акмеологические и синергетические потребности в самоутверждении и саморазвитии; предоставление возможности усвоить профессиональные ориентиры и ценности. В статье определено, что анализ формирования профессионализма как мировоззренческой ориентации будущих учителей технологий означает изучение этого феномена с учетом целостности человеческой личности через взаимодействие ее духовного, психического, физического и социального развития. Методологической основой исследования были выбраны целостный, непрерывный, системный, структурный, комплексный, личностно-деятельный подходы. Главная методологическая идея формирования профессионализма учителя представляется нами как совокупность инновационных подходов к организации профессиональной педагогической деятельности, на основе которой происходит разработка положений, направленных на совершенствование теории и практики обучения и воспитания. В статье определено, что достижения профессионализма обусловлено активной позицией педагога как субъекта профессиональной деятельности, которая проявляется в познании, труде, общении и постоянном решении противоречий, которые возникают между той сложной системой, какой является личность и объективными жизненными системами, с которыми происходит взаимодействие.

Ключевые слова: концепция исследования, профессионализм, учитель технологий, методология.

Hevko I. Conceptual components of studies of the professionalism of teachers of technologies

The article considers the conceptual components of the study of the formation of the foundations of the professionalism of the technology teacher as the ideological orientation of future specialists. The urgency of studying the professionalism of future teachers increases significantly in connection with the needs of improving the education system of Ukraine. Readiness of the teacher to provide quality educational services as optimally realized and the recovery potential of his personality becomes today an important sphere of scientific interests. The development of the professionalism of the technology teacher in higher pedagogical educational institutions will be effective if methodological approaches are systematized, scientific principles and categories in acmeology are formulated, which explain the main provisions of the process of the teacher's achievement of peaks in professional activity.

The article proves that the analysis of the formation of professionalism as the ideological orientation of future technology teachers means studying this phenomenon taking into account the integrity of the human personality through the interaction of its spiritual, mental, physical and social development. It is determined that the provisions of the Concept of forming the foundations of professionalism of future technology teachers can be taken into account for improving and optimizing the education system of Ukraine and increasing the level of professionalism of future technology teachers. The essence of the developed concept of forming the professionalism of future technology teachers is as follows: improving the system, personally oriented, autonomized approaches to development, allows to ensure the basic personal needs of future teachers, acmeological and synergistic needs for self-assertion and self-development; the provision of the opportunity to assimilate professional guidelines and values.

The article specifies that the analysis of the formation of professionalism as a worldview orientation of future technology teachers means studying this phenomenon taking into account the integrity of the human personality through the interaction of its spiritual, mental, physical and social development. The methodological basis for the study was a holistic, continuous, systematic, structural, integrated, personality-active approach. The main methodological idea of forming the teacher's professionalism is represented by us as a set of innovative approaches to the organization of professional pedagogical activity, on the basis of which the development of provisions aimed at improving the theory and practice of teaching and upbringing takes place. The article determines that the achievements of professionalism are due to the active position of the teacher as a subject of professional activity, which manifests itself in cognition, work, communication and the constant solution of the contradictions that arise between that complex system, which is the personality and the objective life systems with which interaction takes place.

Key words: research concept, professionalism, technology teacher, methodology.

Стаття надійшла до редколегії 25.02.2018